

MEMO

Aan : Het college van burgemeester en wethouders
Van : J. de Leeuw
Datum : 8 mei 2018
Onderwerp : Evaluatie aanleg riolering Oosterringweg Luttelgeest

---

Doel van de memo

Deze memo rapporteert het resultaat van de uitgevoerde pilot voor aanleg van riolering langs de Oosterringweg in de directe nabijheid van Luttelgeest. Voor deze pilot is een daarvoor begrensd bekostigingsgebied vastgesteld, waar binnen zich vijf omvangrijke lozers bevinden. De meest voor de hand liggende oplossing voor de behandeling van het vrijkomend huishoudelijk afvalwater was om over te gaan tot aanleg van riolering. De vijf omvangrijke lozers zijn:

- Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA), Oosterringweg 41;
- Orchideeënwinkel, Oosterringweg 36;
- Orchideeënhoeve, Oosterringweg 34;
- Huisvesting 20 arbeidsmigranten, Oosterringweg 31;
- Level 1 huisvesting van op termijn van 300 arbeidsmigranten, Kuinderweg 23.

Waarom riolering en niet gekozen voor een decentrale zuiveringsvoorziening?

Met name de vastgestelde lozings situatie bij de Orchideeënhoeve luisterde erg nauw. De lozings situatie bij de Orchideeënhoeve met jaarlijks circa 200.000 bezoekers wordt gekenmerkt door een sterk wisselend aanbod en eenzijdige samenstelling van het vrijkomend stedelijk afvalwater. Naast het aanleggen van riolering, had ook gekozen kunnen worden voor het decentraal zuiveren van het afvalwater. Bij decentraal zuiveren wordt een IBA⁺-systeem (investering in orde van grootte van € 30.000 tot € 50.000) op locatie geïnstalleerd. Een IBA⁺-systeem gaf onvoldoende zekerheid of daarmee, het zuiveringsprobleem op locatie van een niet functionerend zuiveringsstelsel kon worden opgelost. Mochten de zuiveringsprestaties vande te installeren IBA tegenvallen en niet aan de wettelijke lozingsverplichtingen vanuit het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (Activiteitenbesluit) voldoen, dan heeft het waterschap de bevoegdheid gebruik te maken van bestuurs- en/of strafrechtelijke handhaving. Dit maakt het voor de ondernemer onmogelijk om zijn activiteiten dan nog langer te blijven uitoefenen. Vandaar dat door de overheden gekozen is over te gaan tot de aanleg van riolering.

Aanleiding

Een tweetal eerder uitgevoerde situaties bij het aanleggen van riolering in het buitengebied, heeft geleerd dat de gehanteerde wet- en regelgeving om betrokken bewoners te verplichten gebruik te maken van deze voorziening, op veel bezwaar en verzet stuit. Van alle op de riolering aan te sluiten percelen werd een eigen bijdrage gevraagd van € 2.700. Desnoods werd deze bijdrage afgedwongen door het heffen van de baatbelasting. Om bij alle adressen een rioolaansluiting af te dwingen moest zelfs voor een aantal eigenaren de gang naar de rechter worden bewandeld. Het langs dergelijke weg moeten afdwingen alle huisaansluitingen op de riolering te krijgen, getuigt niet bepaald van doelmatigheid, kosteneffectiviteit en efficiëntie.

Het uit te voeren beleid voor aanleg riolering buitengebied is in de raad met minimale meerderheid aangenomen. De behandelde raadsvoorstellen hebben aanleiding gegeven tot veel discussie en getuige een aantal aangenomen moties bestaat er twijfel bij het uit te voeren beleid. De verwachting is dat elk nieuw toekomstig aan te sluiten cluster op de riolering in het buitengebied opnieuw de discussie binnen de raad doet oplaaien. Om deze discussie voor eens en altijd te beëindigen is voorgesteld samen met de provincie en het Waterschap te overleggen, in hoeverre gezamenlijk tot aanpassing van het huidige beleid te komen, meer passend bij en beantwoordend aan de afspraken zoals deze op 23 mei 2011 door de landelijke koepels zijn ondertekend in het Bestuursakkoord Water.

Pilot aanleg riolering Oosterringweg

Op 3 februari 2014 hebben gedeputeerde Gijsberts, heemraad Schelwald-van der Kley en wethouder Poppe gezamenlijk nog geen overeenstemming bereikt om het beleid voor riolering buitengebied aan te passen. Wel is ingestemd gezamenlijk uitvoering te geven aan een voorgestelde pilot voor aanleg van riolering langs de Oosterringweg in de directe nabijheid van Luttelgeest. Bedoeling is eerst proefondervindelijk vast te stellen in hoeverre aanpassing van het huidige beleid kansen biedt om voor alle betrokkenen tot een acceptabeler beleid te komen.

Bij de aangenomen pilot wordt de onderliggende wet- en regelgeving losgelaten, waarop het huidige vastgesteld beleid voor aanleg van riolering in de niet gerioleerde buitengebieden is gebaseerd. De pilot houdt bij aanleg van riolering in het buitengebied niet langer vast om aan alle eigenaren van de langs de riolering grenzende woonpercelen een verplichte aansluiting op deze voorziening voor te schrijven.

Bij de uitvoering van de pilot hebben de overheden gezamenlijk gezocht naar een handreiking om bij eigenaren van de woonpercelen voor het verplicht moeten aansluiten op de riolering de "pijn" weg te nemen. De gehanteerde geldende wettelijke regeling blijkt voor alle partijen te knellend. Besloten is bij de pilot de geldende wetgeving minder strikt na te leven. Alle drie overheden hebben daarvoor "water bij de wijn gedaan" door:

1. Gemotiveerd af te wijken van de provinciale beleidsregel door het in de provinciale beleidsregel opgenomen omslagbedrag voor doelmatig aansluiten op de riolering niet maatgevend te laten zijn, maar de milieurelevantie centraal te stellen;
2. Het Waterschap maakt gebruik van een maatwerkvoorschrift Activiteitenbesluit. De in het besluit vastgestelde afstandscriteria voor het verplicht aansluiten op de riolering wordt niet van toepassing verklaard;
3. De gemeente verleidt en stimuleert alle aangrenzende woonpercelen langs de aan te leggen riolering om vrijwillig te kiezen voor aansluiting op de riolering. **Tijdens** de aanleg van deze openbare voorziening vraagt de gemeente van de perceeleigenaren slechts de daarvoor gebruikelijke kosten voor een huisaansluiting op de riolering van € 424.50. Mocht een eigenaar **na realisatie** van de aangelegde riolering alsnog besluiten te willen aansluiten op de riolering, dan worden naast de aansluitkosten ook een eigen bijdrage in rekening gebracht en betaalt de eigenaar in totaal € 2.700.

Resultaat van de uitgevoerde pilot

Bedoeling is te evalueren in hoeverre de samen overeengekomen pilot door zowel provincie, Waterschap en gemeente als geslaagd mag worden beschouwd. De pilot kan als geslaagd worden beschouwd als het overgrote deel van de overige woonpercelen de bereidheid uitspreekt te willen meewerken aan een riolaansluiting. Alle percelen langs het tracé van de aan te leggen riolering zijn tijdens een informatieavond in kennis gesteld van de voorgenomen werkzaamheden. Na deze informatieavond zijn op perceelniveau keukentafelgesprekken gevoerd. Aan alle perceeleigenaren is de vraag gesteld of zij bereid zijn mee te werken aan een riolaansluiting. Daarnaast vraagt het realiseren van huisaansluitingen voor ieder afzonderlijk perceel maatwerk.

Van de 25 huisaansluitingen hebben 17 eigenaren kenbaar gemaakt te willen aansluiten op de aan te leggen riolering. Dit betekent dat 68% van de percelen langst het tracé van de aan te leggen riolering bereid zijn aan te sluiten op de riolering.

De reden waardoor perceeleigenaren, ondanks de gunstige voorwaarden, hebben afgezien van een rioolaansluiting waren:

- Bewoners zijn op leeftijd en zij zijn van mening dat de bestaande septic tank nog voldoende volstaat;
- Graafwerkzaamheden op eigen terrein geven een te grote belemmering en gevaar door de aanwezigheid van een bovengronds waterreservoir;
- Onbekendheid bij de tuinder (eigenaar) in hoeverre aanvullende maatregelen gevraagd worden, bij het voldoen aan de verscherpte lozingsvoorschriften voor glastuinbouw;
- De eigenaar maakt kenbaar dat de kosten voor het moeten aanpassen van de riolering op eigen terrein onoverkomelijk zijn.

Het afzien van het vrijwillig aansluiten door perceeleigenaren op de aangelegde riolering leidt ten opzichte van de huidige situatie niet tot een onoverkomelijke verslechtering van de de vuilemissie van huishoudelijk afvalwater op het ontvangend oppervlaktewater. Nadat het Waterschap uitvoering heeft gegeven aan het integraal gebiedsgericht beleid in het buitengebied (aanleg van 269 IBA⁺-systemen) is vanuit milieutechnisch oogpunt ons buitengebied voldoende op orde.

Verhalen van een eigen bijdrage bij de vijf omvangrijke lozers

De gemeente heeft door middel van het sluiten van exploitatieovereenkomsten de te bevragen eigen bijdrage bij de vijf omvangrijke lozers veilig gesteld. De omvangrijke lozers hebben daarvoor naast de eigen bijdrage voor het eigen perceel ook gezamenlijk de eigen bijdragen voor de langs het tracé van de aan te leggen riolering grenzende woonpercelen voldaan. Daarvoor hebben zij alle vijf een eigen bijdrage ten behoeve van de aan te leggen riolering betaald van: $(30 \times (2.700-424,50)) : 5 + \text{€ } 7.453 = \text{€ } 21.106$. Met deze gehanteerde rekenmethodiek is bij de woonpercelen grotendeels de belemmering voor het betalen van een eigen bijdrage weggenomen. Doordat de omvangrijke lozers deze eigen bijdrage voor z'n rekening neemt ontvangt de gemeente toch de eigen bijdrage die zij anders ook zouden hebben geïnd bij het vragen van een eigen bijdrage bij ieder afzonderlijk aan te sluiten perceel.

Huisaansluitingen worden geclusterd in zoverre mogelijk

Door langs de woonpercelen de te realiseren huisaansluitingen op een te installeren pompgemaal zoveel mogelijk te "clusteren", is geprobeerd het aantal te installeren pompunits tot een minimum te beperken. Gebruik is gemaakt het af te voeren afvalwater zoveel mogelijk onder vrijverval te laten plaatsvinden. In theorie kan eenvoudig vier aansluitingen op één aan te leggen pompunit worden aangesloten. In de praktijk varieert het aantal aansluitingen op een pompunit van één tot vier. Dit wordt veroorzaakt, doordat niet alle geclusterde percelen hebben willen meewerken aan een aansluiting. Wel is rekening gehouden om in de toekomst deze adressen alsnog eenvoudig te kunnen aansluiten.

Naast het clusteren van huisaansluitingen op één pompunit is bij het uitwerken van het aangelegde rioleringsstelsel ook rekening gehouden het aantal netaansluitingen voor de stroomvoorziening van de pompunits tot een minimum te beperken. Daarmee kunnen de vaste lasten voor het aantal netaansluitingen worden gedrukt door bij de aanleg tot een zo optimale inrichting voor de benodigde stroomvoorziening te komen. Dit wordt bereikt door de stroomaansluitingen op de pompunits onderling te verbinden. Het onderling verbinden is begrensd, omdat bij verlengen van stroomkabels de verliezen toenemen. De kabels moeten daardoor worden verzwaaard. Bij het gebruik moeten maken van zwaardere kabels verdwijnt de te bewerkstelligen besparing op de vaste lasten.

Definitieve aanleg van de huisaansluitingen op de riolering

Nadat in het openbaar terreinen de overnamepunten op particulier terrein door onze aannemer zijn uitgevoerd, zijn de eigenaren circa 5 maanden in de gelegenheid gesteld om de riolering op eigen terrein op orde te brengen. De meeste eigenaren hebben er voor gekozen deze werkzaamheden zelf uit te voeren. De uit te voeren werkzaamheden zijn zowel door onze aannemer als door de betrokken perceeleigenaren naar tevredenheid verlopen.